Any segon - II.ª Epoca - N.º 54

Dissabte 8 Novembre 1924

Justicia Social

15 cts. SETMANARI SOCIALISTA Redacció: Guardia, 14, pral. - BARCELONA

La tormenta aterra les nostres cases. Per què barallarnos, si tots tenim feina a cercar un sopluig?

ENQUESTES DE "JUSTICIA SOCIAL"

EL FRONT UNIC OBRER

Aquest nùmero ha passat per la censura.

El front únic obrer

Després del magnífic article de l'amic Serra i Moret respecte al front únic obrer, crec que resta molt poc que dir sobre aquest tema, que durant algunes setmanes ha ocupat part de les columnes de JUSTICIA SOCIAL.

S'ha vingut proclamant l'urgència d'establir aquest front únic, com si l'adopció del mateix fos la cosa més fàcil del món, o com si dependís exclussivament de la bona voluntat d'un grop d'amics els quals tinguessin a mà el deixar establert el repetit front, com i quant ells volguessin, sense ulteriors conseqüències.

Això ens ha fet recordar les moltes vegades que parlant amb obrers totalment distanciats de les lluites socials s'han expressat amb una candidesa extraordinària, afirmant que per a vèncer els capitalistes sols falta que els obrers s'uneixin.

Molt bé, hem dit nosaltres. Però, còm ha de fer-se aquesta unió?

El mateix s'escau amb el front únic. Tothom reconeix la seva necessitat, la seva trascendència, mes, còm ha de portar-se a la pràctica?

Ha d'ésser a base d'un criteri socialista? Ha de fer-se de conformitat amb les aspiracions llibertàries, sindicalistes o comunistes?

En el primer suposat, els que discorren de manera distinta a la nostra no han d'estar conformes amb nosaltres, com nosaltres no ho estarem mai si es pretèn fer-nos acceptar uns ideals i unes pràctiques distintes i oposades a les pràctiques i als ideals socialistes.

Per voler-nos imposar Moscou les 21 famoses condicions, protestàrem airats, com protestarem sempre de tota imposició, vingui d'on vingui i sigui qui vulgui el que tracti d'imposar-se.

Cal suposar que com pensem nosaltres pensaràn els sindicalistes, els comunistes i els llibertaris, els quals es sublevarien si es tractés de fer el front únic sobre bases que no estessin d'acord amb el seu mode de pensar.

Com s'ha de fer, doncs, aquest front únic? Prescindint d'idees? Pretenent imposar-les per la força? Deixant en absoluta llibertat d'acció a tots, però seguint glossant com a un simple tema líric la necessitat urgent, imperiosa, d'establir-lo?

Nosaltres hem de confessar amb tota sinceritat, que avui per avui el veiem irrealitzable.

Abans que pensar en el front únic, que no vol dir res o significa almenys una identitat de procediments i un principi d'intel·ligència entre les organitzacions obreres, importa establir el respecte mutu i la tolerància entre la familia proletària, desterrant per sempre l'obra de difamació i de baixa calúmnia que tant sovint s'ha emprat, no poques vegades sense altra base que la discrepància d'idees o de simples procediments a seguir.

I així, amics i companys, és inútil pensar en el front únic. Primer, la tolerància i el respecte a tots i a totes les idees; després, si conseguim donar aquest pas, ja veurem el que pugui fer-se.

* * *

I ja que estem amb la ploma a la mà, sigui'ns permès fer un senzill comentari a alguna de les afirmacions fetes en JUSTICIA SOCIAL durant la campanya en prò del front únic.

Aquí s'ha deixat sentat més d'un cop, que «abans que homes de partit hem d'ésser obrers», com si als obrers els sobressin les idees, o com si l'ésser simplement obrer, sense tenir una idealitat política, fos una condició superior.

No ho han entès pas així els milions d'obrers del món, que, com a tals i actuant en deguda forma en els seus sindicats, són afiliats al partit socialista, deixant d'ésser matèria explotable per la política burgesa, però convertint-se en homes partidistes d'una enlairada i generosa idealitat a l'ensems que adquirint una força que mai haurien pogut ni concebir, éssent simples obrers no partidistes.

També s'ha dit, volent donar més força a l'idea del front únic: «amb partidismes mai no farem una obra positiva».

Tal vegada els obrers, quant no tenien partits, quant eren simple massa, feien alguna cosa posititiva? Creiem sincerament que no; creiem que tan sols, des de que s'organitzaren política i econòmicament i que amb aquesta organització obtingueren la força i l'ideal a que abans al·ludíem, han aconseguit millores morals i materials, un respecte que mai no havien tingut i una personalitat pròpia de la que abans careixien.

Si això han assolit els obrers, que per la sola condició de tals haurien d'ésser homes de partit, tots, des del primer a l'últim, com es pot concebir que un periòdic socialista estampi conceptes com els transcrits, malgrat que sigui amb la més bona intenció i guiat per l'interès de difundir el principi del front únic?

Aquests conceptes estàn justificats en publicacions de caràcter antipolític, en periòdics que tinguin la missió de continuar predicant als obrers la abstenció política i l'apartament de tota intervenció en les lluites d'aquesta naturalesa, però no en un setmanari com JUSTICIA SOCIAL, fundat amb el primordial interès de difundir els principis socialistes a Catalunya.

Hem cregut que eren necessàries aquestes manifestacions, que són sincera expressió del pensar i del sentir de

J. Comaposada

Dites populars

Estirar més el braç que la mànega.

PER ENDEGAR L'ENQUESTA

Deiem en el nostre anterior article que la campanya empresa per JUSTICIA SOCIAL per a la formació d'un Front Unic Obrer, si més no, era apreciable com una benafactora veu de concòrdia dirigida als nostres obrers, dispersos i barallats a l'hora precisament que més necessària era la seva armonia i mútua comprensió. Assenyalavem, no obstant, que per a la major efectivitat de la campanya calia reduir-la a punts determinats, amb l'objecte que la bona intenció que l'inspirava no s'esfumés dintre de la vaguetat.

Amb el propòsit, doncs, de cenyir la qüestió als seus termes estrictes, jo crec el següent. Un Front Unic que signifiqui un sol pensament i una sola actuació, que lligui a tots els obrers d'una sola manera permanent i absoluta és una cosa impossible, una pura il·lusió, en la qual ni tan sols s'hi pot pensar, si no es vol perdre el temps. Entre nosaltres existeixen diferències de criteri, de temperament i de doctrina que s'han de respectar, mentres es tradueixin en idees racionals i clares. Quan un home es nomena an ell mateix anarquista, socialista o comunista, té el deure de coneixer el sentit d'aquestes paraules, que l'imposen uns principis i una disciplina que ha de conservar. I el Front Unic absolut no fora altra cosa que la claudicació i el renunciament d'unes idees particulars en nom d'una esplèndida ficció.

En conseqüència, el que cal és cercar un Front Unic relatiu, circumstanciat per les necessitats del moment i per l'afinitat d'orientació. En quant al moment, tots estem d'acord, en que el present, per causes de diversa índole, algunes de les quals fora inútil volguer-les dir en veu alta, és de màxima depressió del proletariat. I si el proletariat ha de sortir, com més aviat millor, d'aquesta situació, crec, en aquest sentit, ben justificada una unió de tots els obrers.

Però aquesta mena d'unió, que podriem dir-ne sagrada, davant de l'enemic comú; com s'ha de fer? Amb qui l'hem de fer? Ja en aquest punt, crec oportú assenyalar les bases amb les quals podia haver-se debatut la qüestió del Front Unic.

Jo hauria demanat el criteri autoritzat, de les organitzacions obreres solvents primerament i dels obrers en particular després, sobre quins podien ésser els *objectius pròxims*, —enteneho bé—del Front Unic.

Altra. Entenent que tots els obrers, tant si actuem com si ens abstenim, influim inexorablement en la vida política—un altre dia intentaré demostrarho.—Entenent, doncs, que els elements apolítics no existeixen ni poden existir, hauria demanat quina era la possible *acció política* del Front Unic davant d'aquells objectius.

Els termes en que s'hauria hagut d'establir la *unitat sindical*, podien constituir una altra base d'enquesta.

I finalment, si constituit ja el Front Unic Obrer, podia establir-se alguna *col·laboració amb l'opinió lliberal*, no obrera, que aixamplés el radi de la seva acció.

Per tant, són quatre els punts, sobre els quals considero que s'hauria pogut debatre la qüestió del Front Unic. I aquests quatre punts seràn objecte de les meves observacions.

OBJECTIUS PRÓXIMS DEL FRONT UNIC

Per a tot home que necessiti un ambient de llibertat, per a l'expansió de les seves idees, el moment d'ara té imperatius ineludibles. No cal pas assenyalar-los, l'home que avui no els tingui en la seva consciència, tampoc pot tenir-los en la seva voluntat, és un home inútil que cal que resti destriat.

En aquest punt, encara que avui jo em limito a exposar el meu criteri personal, cal fer honor a JUSTICIA SOCIAL que fa alguns mesos, abans de començar la present enquesta, va definr d'una manera encertada la qüestió. I aquest encert era ben evident, des del moment que portava ja involucrat un principi d'acord entre nosaltres i alguns elements de la C. G. del T. entre els quals hi havia el company Pestaña; elements que fins avui són els que, amb més raó que ningú, poden atorgar-se la representació de la gran massa obrera. Ens playem que aquestes paraules que anem a reproduir no s'hagin anat repetint com un «leit-motiv» en el curs de tota l'enquesta. Elles soles haurien servit per encarrilar-la en molts punts.

Diu l'article referint-se a un altre d'en Pestaña: «Davant del perill que entranya per a tots els homes lliberals la consolidació del poder públic en mans de les dretes reaccionàries espanyoles, es demana: (Pestaña) què hem de fer? I troba la lògica resposta: Oposar a la força de concentració dretista, una força major de concentració esquerrana. Cap mesquí sentiment de vanitat, de grup o d'escola, pot enterbolir ara la nostra humana satisfacció per la gallarda franquesa amb que el company Pestaña ha mostrat la seva *coincidència amb allò que caracteritza la nostra tàctica d'avui*, reconeixent noblement que l'imperi d'aquestes hores, com digué primer que tots el nostre Alomar, ens obliga a posar transitòriament el nostre ideari polític per damunt del nostre ideari social. Hora és ja que aquells que pel seu càrrec o pel seu prestigi ocupin en el camp obrer posicions directores, compleixin el seu deure rector, i parlin al poble amb una veu sincera, sense mesurar les paraules pel bon o mal efecte que puguin produir.»

Que voleu més. Em sembla que això és prou clar i terminant. Em sembla que per aquest costat bé es poden lligar alguns caps. Més encara si teniu en compte que les transcrites paraules foren publicades el dia 4 de maig darrer; i que des d'aquesta data fins avui les coses s'han anat accentuant de tal forma que reclamen d'una manera immediata les actituds que allavors tan sols es proposaven.

Queden, doncs, assenyalats els que poden ésser objectius pròxims del Front Unic.

ACCIÓ POLÍTICA

Del que he esmentat més amunt «posar transitòriament el nostre ideari polític per damunt del nostre ideari social» ja es desprèn l'importància de l'acció política del Front Unic, en el moment actual.

Aquest punt va ésser objecte de principal atenció pels que escrivien a «Solidaridad Obrera» en els darrers temps que es publicà a Barcelona. Les opinions més valuoses s'inclinaven vers una actuació política dels obrers Avui els motius d'aquesta actuació s'han multiplicat.

Ara per ara, no es tracta doncs de fer eleccions, ni de pronunciar gaires discursos.

UNITAT SINDICAL

El Front Unic en quant es refereix a les organitzacions obreres no polítiques, creiem sincerament que tan sols pot traduirse en el que es nomena «unitat sindical». I aquesta unitat sols pot realitzar-se, avui per avui, comptant amb la C. N. del T., car de les demés organitzacions existents a Catalunya ni val la pena d'acusar la seva existència.

El meu criteri sobre la C. N. del T. ja vaig exposar-lo en l'article de la setmana passada. Cal una transformació completa. Els anarquistes s'han de captenir de que encara que siguin la majoria, des del moment que admeten que dintre l'organització hi càpiga algú més que ells, no poden desenrotllar una tàctica exclussivista, han de respectar aquest algú. Si mantenen aquesta tàctica i aquesta falta de respecte, la unitat sindical serà purament exterior. Per dintre les baralles cruentes i els folls personalismes li treuràn tota la força combativa.

En aquest sentit el Front Unic

ha de nèixer de la unitat moral de la C. N. del T.

Referent aquest punt JUSTICIA SOCIAL ja va dir també en l'article que he aludit, paraules molt justes que haig de recordar:

«Per a la simple actuació política assenyalada pel company Pestaña, és necessari, a Catalunya, que l'organització sindical obrera quedi absolutament al marge.»

Es evident, l'obrer pot i ha d'ésser polític, però l'organització mai.

«... la condició prèvia per a la formació d'un front únic obrer, està en el sanejament total i definitiu de l'organització obrera —no en els bells propòsits verbals que se'ns ofereixen cada dos per tres sino en les realitats vives i tangibles que encara no hem vist enlloc—i amb el seu alliberament de tot esperit unilateral i dogmàtic.»

La unitat sindical és doncs la C. N. del T.; però transformada en una organització purament sindical.

COL·LABORACIÓ AMB L'OPINIÓ LLIBERAL

També en aquest punt no sabriem fer cosa millor que transcriure el que ja ha estat publicat. D'aquesta manera s'evita de donar noves opinions més o menys encertades, sobre un punt que ja hauria d'haver-se donat per discutit. En la present enquesta sembla que cadascú sols s'hagi preocupat de donar la pròpia opinió com un secret miraculós, deslligant-la de tot el que s'ha dit i escrit sobre el Front Unic per homes autoritzats. No és pas aquesta la manera d'arribar a un acord.

En l'article que ja hem esmentat es dèia encara: «Constituit el front únic obrer, les masses treballadores podrien imposar per elles soles la seva sentimentalitat lliberal i avançada al conjunt de la vida política del país, sense necessitat de caure mai en contubernis amb els polítics burgesos... Entre els partits burgesos i els obrers, com reconeix molt bè en Pestaña, solament poden haver-hi *punts de contacte.*»

Una eventual coincidència amb un sector avançat de la burgesia, encara que sols sigui accidentalment, és cosa que els principis socialistes no prohibeixen pas. Però l'interessant és que en aquest punt el company pensi com nosaltres.

Els comunistes en canvi sembla que rebutgen aquests punts de contacte. I dic que em sembla que els rebutgen perque no n'estic ben segur. Tal vegada els mateixos comunistes de Barcelona no tenen en aquest extrem, un criteri fixo. Dic això porque no costa gaire trobar contradiccions substancials, entre unes declaracions de Trotski que «La Batalla» publicà fa alguns mesos i alguns acords posteriors dels nostres comunistes; i també entre les conclusions de la darrera Internacional Comunista i els companys de «La Antorcha» de Madrid.

No dic això amb l'ànim de ferir a ningú. Però em sembla just que abans que tot cal que els comunistes es posi d'acord amb ells mateixos i que després declarin llealment quina pot ésser la seva aportació al front únic.

* * *

Crec haver ja exposat la meva opinió sobre el Front Unic. El meu interés és que la present enquesta surti de tot el que signifiqui un simple aplec d'opinions personals un concurs de solucions més o menys realitzables, per endegar-la d'una vegada per les vies assenyalades fa ja alguns mesos des d'aquestes mateixes planes.

L'enquesta havia de portar-se des de bon principi a un terreny on fos possible una noble lluita d'idees, on les opinions es poguessin creuar com espases, que dongués per resultat un predomini derivat del valor i de la força dels pensaments.

Sols d'aquesta manera crec jo que és possible arribar a un estat de més ampla i més estreta coincidència entre els obrers; que permeti assenyalar nous horitzons i alhora adoptar nous procediments d'acció que donguin una positiva i durable efectivitat als nostres esforços en les nostres lluites futures.

Marius Vidal

Sobre el Front Unic Obrer

Des del dia que vareu llençar la iniciativa del «Front Unic», companys que editeu el paladí JUSTICIA SOCIAL, que la segueixo amb tota atenció.

Però he vist, companys, que la vostra iniciativa es pert en el buid, i es pert degut a la poca mentalitat de l'obrer català i de Espanya. Puix si els obrers tinguessin una mica de capacitat, això no succeiria, perque si no fos perqué en l'actualitat existeix la discrepància entre els anarco-sindicalistes i aquesta petita minoria nomenada comunista, segurament que el «Front Unic» a horas d'ara potser fora un fet.

Però avui no, companys. No és possible quo els que están al front de la «Confederació Nacional del Treball», puguin anar a unir-se amb aquests individus pagats per un govern amb el sol mandat d'assaltar de la forma que sigui, i sense mirar els medis, totes les organitzacions que no pensin com ell.

I això, companys de «JUSTICIA SOCIAL», vosaltres mateixos ho podreu compendre.

Jo, companys, veig, que és amb un fí molt altruista, aquesta vostra iniciativa, però els obrers tenim el deure de procurar que dintre d'aquest Front, no s'introdueixin certs elements extranys que tenen per lema la «Dictadura del proletariat».

Car, vull fe resaltar que degut a aquesta petita minoria hi ha el malestar o la petita desunió dintre el fons de la tan històrica C. N. del T.

Històrica per les seves lluites socials i avui difamada i ultratjada per aquests quatre personatjes que només serveixen per a desunir l'obrer que busca la seva emancipació dintre el fons d'una organització com un nen busca un petò en els carinyosos llavis d'una mare.

JOSEP ARACIL.

Presó Cel·lular 22-10-24.

Nota de la Redacció: Recordem al company Aracil que el primer que cal pel Front Unic és l'oblidar els partidismes. Per a nosaltres són igual els sindicalistes, que els comunistes, que els mateixos socialistes.

Un diari!

En l'article que vaig fer sobre «El front únic» proposava com una de les condicions precises, la creació d'un diari eminentment obrer, d'informació i doctrina obrera, que ens parlés de les diferents resolucions de problemes proletaris que es donen al mòn.

Aquí a Catalunya seria una gran obra perquè és una grossa necessitat. Els obrers, l'immensa majoria, es nodreixen de doctrina burgesa amb inconsciència portats solsament «per enterarse» i, posats a «enterar-se», s'enteren de tot, i s'empassen tota la metzina que és, com dir tot el periòdic, que ja ho sabem tots que aquests diaris «independientes» són dependents de senyores empreses comercials i fabricants, més ben dit, de la burgesia amb totes les agravants.

L'esperit revolucionari, la magnífica visió de germandat i igualtat social que sentim molts homes i que estem convençuts que seria la felicitat i paradís dels vivents en la terra, s'ha de multiplicar arreu, arreu, i que sols quan aquestes veus se senten a dojo es multiplicaràn.

Penseu que el problema d'incomprensió a la ressurrecció humana i que, pel contrari, és adhesió a l'actual conjectura burgesa, és de cultura; que portem l'educació d'aquesta societat arrelada a l'ànima des de que som engendrats, que la vivim sempre en tot, a voltes amb sons de castanyoles i panderos, altres disfressada d'una caritat hipòcrita i cristianisme exclusiu, de particularitats individuals a benefici dels que volen conservar la hegemonia del capital per egoisme.

La creació d'un periòdic eminentment adherit i fet de la concepció d'una societat del tot germana, apart d'ésser un confortant dels convençuts, seria, quin dubte té? el multiplicador d'aquests concepcionistes. Les informacions tendencioses a favor de la purgesia, serien rectificades valentment, fortificant així els esperits senzills que es deixen obsessionar fàcilment. La constitució d'una vida perfecta, tindria argument en tots els moments; conflictes creats pel capitalisme, crims pels interessos, venjances, baralles, motins per abusos de contribució i altres, tot, tot tindria una eloqüent execració, tot conseqüència de misèries materials i espirituals.

La lluita diaria, mouria els nostres nervis amb més fruició i entusiasme vers el conquerimment de l'ideal cobdiciat, que les nostres forces mateixes triplicarien la feina, i que la llum de la nostra flama il·luminaria prompte el món obrer. Que fòra el triomf una realitat.

Penseu-vos-hi, germans, directors del món obrer, desitjosos d'un món igual per tots, igual en justícia, que ho vol dir tot.

Joan Farré Gassó

Lleyda, 1924

La momificació de la burgesía

I.—Parlar d'una momificació de la burgesia, ara, després de l'esclatant triomf dels conservadors anglesos,—no sembla senzillament un caprici, un fanatisme, una supina inconeixença del joc normal de la realitat?—Ho sembla, i àdhuc, pels fanàtics de l'altra banda, ho és. Però, què n'hem de fer, nosaltres, dels fanàtics de totes menes? Què n'hem de fer, nosaltres, dels obcecats i d'aquells tots per a qui, altra veritat no ho hi ha al món de veritable, que llurs pròpies cobejances? Nosaltres no tenim res que veure amb els que sempre parlen en nom dels propis menuts interessos immediats i materials. Nosaltres no tenim res que veure amb aquells ideòlegs, que pensen amb el poble, com qui vol escriure una novel·la sociològica. Així, gais, podem parlar de la momificació de la burgesia, ara,—després de l'esclatant triomf dels conservadors anglesos.

II.—Però, és que aquest triomf conservador anglès,—que s'apropiaràn tots els conservadors del món—i a fè que pocs punts de contacte poden tenir amb els anglesos,—aquest triomf conservador anglès, nega o és cap argument en contra de la momificació de la burgesia? No. Tot el contrari. Aquest triomf la confirma d'una faisó tant o més plena d'esclat que el mateix esclat del triomf. Perquè aquest triomf confirma que els burgesos són els mateixos, que no tenen esmena, que no hi ha amb ells arranjament possible, que cal lluitar-hi implacablement, sense consideracions ni fantàstiques tendreses humanístiques —en absolut suicides.

III.—No conseguirem mai res d'important de la burgesia. No podrem mai gradualment, evolutivament, cooperar amb ella.—Aquella cooperació del temps de la gran guerra fou només que sentimentalisme d' ignorants, agafats incautament per l'insòlit de la catàstrofe.—La burgesia tractarà mecànicament sempre de donar una petitesa, una engruna, una mica, a canvi de cessió d'un gran dret o de l'anul·lament d'un fet amenaçador i plè d'audàcia. I mentre parlamentareu, mentre perdreu el temps en converses, mentre encara servareu la il·lusió d'un acord,—la burgesia esmolarà secretament les armes amb que, després, us ha de ferir amb més eficàcia. Creure o pensar el contrari, és com viure en el país dels contes de la quitxalla.

IV.—I bé: què vol dir momificació de la burgesia?—Físicament parlant això no és gens cert. Mireu-se-la! O, com és esponjosa de satisfacció i de poder! Tota la riquesa és en les seves mans. I encara no en té prou. Un esguard indiscret i ignoscent d'algú a aquesta riquesa, deshonestament exhibint-se a tot arreu, la burgesia tremola d'engúnia, no és segura enlloc, troba que les lleis no la defensen prou i que quasi no hi han presons. Però a còpia de por, de cupiditat i d'impudor,—mireuse-la, la burgesia, mireu-se-la com multiplica! No té aturador. Té amb ella la Força, la Llei, les Coses i la Divinitat. I té por encara. Alguna cosa desagradable havia de tenir! Altrament, ni humanitat fora la burgesia. Ara, que sia humana,—humana és tot un problema.

V.—I què no serà mòmia en la burgesia? Des del naixement fins la mort—tot ho té resolt, fet, donat, calculat, ajustat, definit. Es a dir, tot és ja immers, com la mòmia, en la impossibilitat d'un canvi, una millora o un empitjorament. Com la mòmia, no té esperit, és immòbil. Com la mòmia, luxosa i ben parada, no pensa, no sent, no pot tremir. Com la mòmia, només vol durar i durar, anul·lar al seu profit el temps. Com la mòmia, és plena de joies i marbres i riqueses que no aprofiten a ningú. Com la mòmia, no vol dir altra cosa que aquest desig monstruós i malalt, de vessànica vanitat roblit, d'explotar un privilegi i una autoritat. I la mòmia, el cadàver teatral, el mort,—avui com abans, mata i tortura al vius, als que saben sufrir, als que pensen i gaudeixen malgrat el terrible turment de cada dia.

VI.—Es tan propietària, la burgesia, que es creu propietària àdhuc del que és dels altres i tot. Els que no sòn burgesia, —com els pensa la burgesia, sinó com una propietat inferior i díscola, però propietat seva sempre?—Què? No és una mena de propietat dissimulada, de segón grau, aquest esclavatge de tenir-los a sou i a jornal?—Si van pel carrer els que no són burgesia, és encara per una cómoda misericòrdia. I vol que els altres existeixin una *mica*, però molts, perquè si així no fos, com sabria, ella, la burgesia, que és la mestressa mòmica del món?

VII.—Per la burgesia ja està dit tot i tot és ja per ella definitivament pensat. Només ella és possible i eterna i garantia de la felicitat de l'home damunt la terra. Ella, té ja totes les receptes per a tot. Qui parla de sofrir? Qui parla de millorar? Qui parla de voler mica més de drets? Qui parla d'un més noble repartiment d'energies i profit del treball? Qui parla de més facilitats culturals? I aral Com no estan contents els que no són burgesia?—Què més volen? Per què es queixen? Amb quin motiu sensat protesten?=No mengen i viuen i treballen i es moren i els enterren mercès a la seva generositat? Qui la entèn a aquesta gent? La burgesia, en efecte, no la entèn. Ni vol, ni pot.

VIII.—Ni la burgesia pot donar més, ni els altres poden perdre el temps exigint-li. Ni la burgesia pot compendre res a fora dels seus interessos econòmics, —que són els del seu cor,—ni els altres deuen de voler fer-los-hi compendre. La burgesia, té el cor momificat, l'esperit momificat, l'ideal momificat,—perquè ja ha posat un límit a totes les coses de l'home i de la terra. Més enllà d'aquest límit constituit pels seus interessos, hi ha els interessos dels que, com que manquen de límits i d'interessos, viuen en la joia i la dolor. Uns i altres són tan incompatibles com les mòmies i els vius. Però —perquè no l'acaben aquesta momificació de la burgesia? —Còm? Momificant-la realment.

Cristòfor de Domènec

L'objecte de la literatura és el d'ajudar a l'home a compendre's, a revelar la seva fè en ell mateix i a desenrotllar la seva aspiració, el seu desig de veritat; lluitar contra el mal, en els homes; saber-hi trobar la bondat; despertar en les seves ànimes la vergonya, la còlera, la virilitat; fer-ho tot, per que els homes sien noblement forts i poderosos; sembrar la inquietud en la seva existència; ferlos estimar apassionadament la bellesa. La tasca de la literatura és ennoblir l'home

MÁXIM GORKI

CRONICA HEBDOMADARIA

Polìtica internacional

Les eleccions britàniques

No estem pas en situació de posar-nos dol ni tampoc tenim motius per a repicar les campanes després del resultat de les eleccions angleses. Ja dèiem avui fa vuit dies que no podien portar-nos cap sorpresa de consideració. No crèiem que la balançada conservadora fos tant decissiva, però l'esperàvem i sabiem que vindria. Ara, davant d'una realitat tant indubitable, farem les nostres reflexions amb la confiança d'ésser compresos pel lector. No sempre aquesta crònica ha d'ésser una senzilla relació de fets. De tant en tant ha d'ésser una fulla de meditació per tal de poguer penetrar en la marxa de les coses i endevinar en lo possible l'avenir.

Tenim que les dugues terceres parts dels membres del Parlament anglès seràn conservadors a les ordres de Mr. Baldwin. Els conservadors representen més del doble que socialistes i lliberals aplegats. Però com que ha desaparegut tota raó de tornar a veure plegats els vots dels socialistes i dels lliberals, tenim que la massa conservadora pesarà com una mola enorme sobre el pit de la nació britànica.

Tenim en canvi—no disposem encara de xifres exactes i concretes—que la nació no havia disposat una cosa tal. Han guanyat vots els conservadors i n'han perdut els lliberals, però si les nostres informacions són bones, els socialistes han conservat llurs posicions. L'aliança lliberal-conservadora ha desequilibrat els resultats en favor dels conservadors. Això no ho oblidaràn els conservadors britànics, els quals, com diu molt bé la nostra prempsa diària, són gent de regular bon sentit que mai s'atreviràn a suprimir ni suspendre l'exercici de cap llibertat ni tan sols s'excediràn en la interpretació d'aquest plebiscit nacional.

A qualsevol persona neutral a qui haguessim donat a llegir els tres programes dels tres grups polítics publicats amb motiu de les eleccions li hauria cridat l'atenció l'objectivisme manifest firmat per la Comissió Executiva del *Labour Party*, l'atac respectuós pel rò bàsic contra el govern socialista que era el nirvi del manifes-lliberal firmat per Asquit i LloydGeorge i la vaguetat i freda putsació que inspirava el manifest conservador, firmat únicament per Baldwin. Eren tres documents sobris, plens de continència i de serietat. Tant de bò poguessim llegir aquí una literatura política igual. Però el més fluix, el més indecís, era induptablement el de Mr. Baldwin.

Si haguessim de judicar per l'esperit d'aquests documents diríem que el poble britànic s'ha decidit per la política subjectiva i que ha donat els vots a Mr. Baldwin per a que ell s'arreglés de la millor manera que pugui semblar-li. Entre les opinions manifestades respecte a la significació del sufragi britànic, sobreixen tres hipòtessis culminants: primera, significació antibolxevista, refús de tota relació i de tot contacte amb el règim soviètic; segona, refús de la lluita de classes i desig de posar un interès social comú per damunt de la lluita social, i tercera, desig d'un govern estable que no hagi de recòrrer a noves consultes al país abans del termini constitucional.

La significació del vot en els països democràtics on la gent vota de debò perqué es sent lligada a la col·lectivitat i sap que ha de respondre a la consulta que se li fa, és cosa complexe i diversa i no més en ocasions com aquesta pot tenir una significació global concreta i determinada. Acceptem la inclusió de les tres hipòtessis en la significació del darrer sufragi britànic, però considerem que la significació real del vot és aquesta vegada expressable amb el mot «reacció». No reacció en el sentit de tornar enrera en doctrines i procediments polítics, sinó reacció, ressistència del cos social a l'aplicació immediata de les teories socialistes. Aquesta és concretament la pregunta que es feia al poble britànic, és a dir, si estava disposat a iniciar la socialització, i aquesta és concretament la resposta que ha fet el poble: «No».

Al nostre humil entendre no cal analitzar més la significació del vot britànic i resignar-se, per ara, amb aquest no. El poble britànic, en el plè fruitar dels seus esforços centenaris, amb l'ànima extesa damunt d'un imperi immens, amb una força insuperable i un prestigi col·lectiu basat en l'exercici de la llibertat, té un ideal comú ben entranyable, ben madurat, ben seu. El socialisme treballa dintre d'aquest cos gegant i per un moment s'ha apoderat dels seus moviments musculars, però no ha guanyat encara el seu funcionament cerebral i la col·lectivitat està sota l'aprensió de que si el mal s'apodera del cervell vindrà una paràlissi, vindrà la mort d'aquesta obra maravellosa. Veu's-aquí la reacció, veu's-quí la ressistència.

Quí en té la culpa? Rússia. No perquè volguem ara discutir el fet rus amb el qual estem potser tant conformes com els que l'han executat. No discutim el fet, exposem un dels seus innúmeres efectes. Sense Rússia, el cos social britànic, ductil en el més alt sentit del mot, clarividente encara que calmós, s'hauria deixat portar insensiblement cap al socialisme sense espantar-se de res ni perdre per un moment el ritme i la seguritat. Amb Rússia per exemple, l'elector britànic que es sent posseit de tota la dignitat democràtica, gira el cap i vota per Britània, pensant-se interpretar bé allò de que *els britànics jamai seran esclaus.*

En moltes ocasions hem dit que la democràcia era avui com avui el remei més eficaç contra el socialisme. Som socialistes fins al moll de l'òs i no volem el Socialisme sense democràcia ni el volem veure implantat d'altra manera que per la democràcia. Es que el vot de la democràcia ens és advers encara? Ja ens serà propici un altre dia. No tenim pressa i per això el vot dels ciutadans britànics no ens farà posar de dol. No tenim pressa perquè creiem que el poble és i ha de seguir éssent el seu propi director i ja trobarà el moment d'implantar les nostres teories i sigui el que sigui, sigui aviat o sigui tard, serà el moment indicat i l'únic possible per a que el programa es pugui desenrotllar amb l'èxit degut i no tinguem de sufrir ressistències i reaccions que posin en perill l'obra començada.

Després de la victòria conservadora ens plau confessar de nou la nostra convicció de que serà la Gran Bretanya i els altres pobles del Nord els primers d'implantar amb deguda seguritat i en forma definitiva les nostres doctrines de socialització. Per a poguer-ho ensajar amb qualque possibilitat d'encert cal tenir el gust refinat per anys i segles d'exercir els drets de ciutanania i la facultat de pensar per compte propi. En els pobles amics de dictadures, cops d'estat i actes de força, encara que es diguin Rússia, la planta de la socialització passa cada dia contrarietats molt més terribles que aquesta vistòria electoral conservadora d'Anglatere que interpretada amb el més modest optimisme no vol dir res més que «repensar-se», demanar temps per a meditar, reclamar el dret de «dormir-hi una vegada més», en tant amb la més ampla llibertat i amb la més indeclinable determinació el Socialisme penetra, el Socialisme trascendeix i el Socialisme prepara el seu adveniment no per les lleis de la força bruta, sinó per les lleis de la vida fatals i inexorables.

M. Serra i Moret

Aquesta fulla és un camp obert, i accepta la col·laboració de tots els homes d'idealitat generosa. Dels articles signats en són responsables llurs autors.

CRONIQUES XILENES

Els herois del viure

Els sòm vist! No són pas els qui un jorn salvaren la pàtria ni els que per ella conqueriren amples terres, tampoc són martres de la ciència que es donessin en holocaust de l'humanitat dolorida. Senzillament — i en aquesta senzillesa rau llur heroisme—són éssers esguerrats, qui sap per qual dissort o accident, que malgrat això lluiten valents pel guany quotidià en lloc d'ageure's a una vorera del camí i pidolar almoina.

* * *

Un és bastaix de duana! Quin esforç més crudel no li serà jorn a jorn llur cansada feina, a l'infeliç amb cama de fusta!

* * *

Altre—minyó de pocs anys—reparteix pá i, joiosament cantant i xiulant, fa via amb el feixuc sac aconduït a la musclera del braç dret, manco que és, mentre amb la mà esquerrana va sostenint-lo.

* * *

Amb llur bastó per guia, l'orb, arriba a l'imprempta cercant els diaris que després cridarà pels carrers, sense que cap mà compasiva li sia allargado per ajudar-lo a travessar d'una vorera a l'altra, cosa que fa amb la temença de morir aixafat per un vehicle qualsevol.

* * *

Damunt l'alt escambell, l'ataconador segueix amb ardiment llur tasca d'adobar sabates d'altri, ell que, tenint abdues cames tallades des llur naixement, no en té necessitat.

* * *

Són els herois anònims per els quals el jorn és un exèrcit amb destacaments de fortes hores—com digué «Xenius»—i saben que amb elles tenen de lliurar batalla conseguint-ne el pà quotidià.

Per a aquests esforçats no hi haurà monuments, lloses que recordin llurs noms ni tan sols admiració de part dels qui contemplen llur perenne heroisme. I malgrat tot, son herois: els del treball!

Carlota Goteres

L'Ateneu Socialista del carrer del Peu de la Creu

L'Ateneu Socialista de l'Agrupació del Partit Socialista Espanyol a Barcelona (Peu de la Creu, 14), ens envia una gasetilla anunciant-nos el seu cicle de conferències. Sentim vivament que la nota ens hagi arribat amb retard.

El cicle de conferències, amb el qual reprèn la seva tasca cultural començada l'any passat, és fet amb un bast plà, a fi de donar varietat a les conferències d'educació obrera.

El cicle s'obri el dia 12 del mes passat. Fou inaugurat per la conferència «Els alts salaris són d'interès general» pel company Josep Bové.

El dia 18, el company Joaquim Escofet parlà de «El proletariat català i la Federació Internacional d'Amsterdam».

El dia 25, l'advocat Segimond Pèrez Verdú tractà el tema «Legislació Social», introducció a un curs de legislació social internacional que donarà el dit senyor.

Diumenge passat, dia 2, el company Joan Duran parlà de «El problema agrícol a Catalunya i la seva organització i aspiració».

Avui a la nit el geòleg Albert Carsi, del tema «L'aigua per beure». La conferència serà amb projeccions.

El dimarts dia 18, el company M. Serra i Moret desenrotllarà el tema «La V.ª Conferència de la Societat de les Nacions».

Oportunament anunciarem les altres conferències del cicle.

Encara que tots els perills s'acoblessin en la llibertat i tota la tranquilitat en l'esclavitut, hauríem de preferir la llibertat, perque la llibertat és la vida i la servitut és la mort.

ALESSANDRO VINET.

Carnet d'un heterodoxe

D'on vé la llum

Una munió d'homes de tots estament, en aquella estació de mala mort, després d'un descarrilar sense funestes conseqüències, mentre altres adoben la via, discuteixen. Cau en l'abim de la nit la tarda.

—La llum vé de la creu, diu un.

—No senyor, de la ciència, respon l'altre.

—Tampoc, precisant més diré que vé de la Kultur Kampf, *de la lluita per la cultura,—objecta un tercer.*

I tots els demés van dient, un concret:

—La llum vé de l'idealisme platonià.

—De l'ordre i disciplina.

—De la justícia.

—De la Democràcia.

—De la tirania ben entesa.

—De la X. Y. Z.—Que no és el M. Z. A. sinó una Confederació proletària posem per cas.—

—De l'absència absoluta d'autoritat, Déu i amo.

—D'Anglaterra.

—De Moscou.

—De l'amor als homes i el sacrifici.

—De l'egoisme proporcional i entenimentat, de la raó.

—De la bellesa de l'instint i l'inspiració.

Durava feia hores la discusió, sense, naturalment, encara avui, en plè 1924, posar-se gens d'acord aquella munió d'homes. Mentrestant eren completament a les fosques, la nit vinguda, i per aquesta mica bengala del propi pensar atiada pel vent de l'amor propi, tots creien saber, millor que l'altre d'on vé la llum.

BRAND

Si un home lletrat estima massa el no fer res i el repós de la seva llar, no és pas digne d'ésser considerat com a lletrat.

KHOUNG-FU-TSEN.

La Companya de l'Incomprès

I

Ja me'l porten a enterrar,
al bell mig de sa florida.
Sa florida!
Ja me'l porten a enterrar,
i amb ell mon cor i ma vida.
Ma vida!
Què hi faré sola en el món,
tota sola i afligida?
I afligida!
Què hi faré jo, ara, en el món,
sens l'ideal de ma vida?...

II

Ja me'l vénen d'enterrar,
tan pobre i sol com vivia.
Com vivia!
Quatre obrers desconeguts
fan la trista comitiva.
De corones no n'hi han dut,
que mon aimat no en volia.
No en volia!
Sols volia un xic de cor
sense fel ni traidoria...
Ja me'l vénen d'enterar,
tan pobre i sol com vivia.
Com vivia!
Fes-me lloc, dolç incomprès,
jo et vui sol com et tenia.
Fes-me lloc, etern promès,
que vui ser ta sempre-vival...
Amb tu, amador excel·lent,
flor i aroma de la vida!
Amb tu, flam del món conscient!
La terra ens siga endolcida!...

III

Els quatre obrers desconeguts i la Companya de l'Incomprès

—Sempre viva haveu de ser,
que és com el mestre us volia!
Visqueu per ell essencier
de més verge poesia.
—No us canseu amb mots sonors,
que en sé tota la falsia.
On eren els bons i els forts
mentre indigent ell moria?
—Nosaltres hem corregut
en saber la trista nova...
—Calia, abans, dar la prova
d'estima i sol·licitud!
Ara en va són els conhorts,
Jo ja en tinc prou d'agonia!
—Penseu en tants i tants cors
que vostra llum obriria.
—Sols penso en el meu aimat
que allà en el no-res em crida...
La vostra feminitat
no ha tret tota la florida.
Companya heu sigut fidel,
germana i inspiradora,
vessant tota vostra mel
per aquell que el cor us plora;
però us manca ofrenâ encara
la darrera excelsitud
fent-vos l'amorosa mare
de la pobre multitud.
—La multitud, cega i xorca!
—No ho creia així el vostre aimat!
—La que ens ha dut a la forca!
El baix, l'infecte ramat!
—El que ens duu al triomf alat!
—Mai no ens hi porta: hi segueix!
Com mai no el canta: el mastega,
i si el parla s'ennuega
i enyora el jou que sofreix!
—Què diria el vostre aimat,
si sentís tan greus agravis,
escapats d'aqueixos llavis
que ell havia sublimat?...
Sigueu bona i raonable;
penseu en calma i repós;
penseu en el gran i amable,
com féieu junts amb l'espòs!
Recobreu vostra fermesa.
Mostreu-vos dona com cal,
davant de la infortunesa,
en glòria de l'ideal.
—Jo no puc viure aplanada,
amb l'esglai i el sentiment!...
Jo em sento... desarrelada,
amb l'existència apagada
pel desert i abatiment!...
—Doneu-vos tota a l'esplai!
Recerqueu l'excels tresor
que us guspira dintre el cor
en lluita amb vostre desmai!
Sublimeu vostre altruisme,
refinat pel sofriment,
i exalceu-vos l'heroísme
al retremp d'un idealisme
més profund, dolç i atreient!...
—Es que ell i jo n'érem uni...
—Vaja, coratje i amunt!
Fora plors i prou dubtâ,
mare-verge del demà!
Desfeu-vos ja del difunt,
Vós que n'éreu el cremell
de les vitals clarors d'ell;
que no és tot fals ni mentida,
i un món de sofrents espera,
dejú de viure la vida,
ànimes vibrants i fortes:
no li tanqueu vós les portes,
no confongueu la dreceral
—Pobra de mi, què anava a fer!... Què déia!...
Quin foll encís cap el no-res m'atreia!...
Quin goig, quina embriaguesa inexpressable,
ser amb ell, com ja em veia,
enduta pel dolor, irresponsable!...
Conforta'm, ideal esplendorós!
Serva'm de mon aimat la fè i bravesa!
Que mai el glaç d'un viure vergonyós
no trenqui nostra unió per la bonesa!...

Felip Cortiella

Ecos i comentaris

«La noche»

El dia primer d'aquest més aparegué el nou diari local «La Noche», dirigit per l'excel·lent periodista i amic nostre En Marius Aguilar. «La Noche» és un bon periòdic; podria sortir millor encara, però esperem de l'experiència de l'Aguilar que sabrà excel·lir-lo cada dia.

«La Noche», és veritat, és un diari burgès. Però En Marius Aguilar és un home massa lliberal per a no saber-se despendre un xic de l'empresa capitalista del periòdic, i li sap donar un poc d'aquella humanitat que manca a tots els diaris de Barcelona.

Condols

A la ciutat de Figueres han mort les mares del nostre col·laborador l'escriptor J. Puig Pujades i del company Martí Vilanova, reclòs a la presó de Girona.

Els acompanyem amb el nostre més sentit condol en aquests moments dolorosos per ambdós i els seus amics.

Què n'és de lluny Alemanya?

Des de fa algun temps dos generals un de francés i un altre d'alemany estan realitzant un viatge de propaganda per Alemanya a favor de la pau internacional i contra el militarisme.

Es sorprenent. Sobre tot per la gent de certs països on no han sigut mai possibles aquestes coses.

Un periodista singular

El periodista barceloní «Paco Madrid» está realitzant a París coses maravilloses. D'aquí poc temps el seu prestigi será internacional.

Blasco Ibañez que resideix a Paris és l'home del dia. Es l'actualitat palpitant. Tot periodista que s'estimi una mica ha de saber agafar aquesta actualitat palpitant, i fer-se-la seva. El super-periodista ha d'anar més enllá. El super-periodista no ha de parar fins a encarnar-se en la mateixa actualitat, fins a ficar-se en els pantalons palpitants de l'actualitat «quintaesenciada».

«Paco Madrid» es d'aquets. Quan l'home del dia era Unamuno el super-periodista donava cada dia consells i cops a l'espatlla al savi exiliat. Posteriorment un politic indu que a Ginebra va tenir la feblesa de sopar amb el mestre periodista el pobre va ésser absorvit materialment i espiritualment. Herriot també és resent també d'unes invectives de *l'enfant terrible* que és la seva pesombre.

Ara és Blasco Ibáñez, ja ho hem dit, el que amb motiu de la seva tornada a la política, constitueix la nota del moment.

El gran novelista es troba en l'Hotel del Louvre voltat de periodistes, americans, francesos, anglesos, alemanys, portuguesos, argentins, senegalesos, et zetra, quan tot plegat entra en «Paco Madrid». Sensació. Canvi d'impresions entre en Madrid i Blasco; canvi de mirades entre Don Vicente i Don Francisco; canvi de copets a l'espatlla familiars i efusius entre Paco i Visentet.

El super periodista pensa ja està fét, i agafa al novelista i se l'emporta. La multitud periodística i cosmopolita que esperava una interviu resta descepcionada i trista.

«Sortirem de l'hotel En Blasco i jo», diu Madrid en una crònica.

On el portaria?

Pobre Blasco Ibàñez, aviat haurà passat d'actualitat.—M. V.

Lliure canvisme o Proteccions

De matèria econòmica la gran majoria dels directors del nostre obrerisme no en saben res. I això demostra que el nostre obrerisme és una cosa primitiva i baixa de sostre. La nostra gent prefereix que que li fasin pesigogolles a l'orella amb una inutil cançoneta revolucionària, que no que li vagin amb estadístiques que espliquen l'exactitud dels fets.

Moltes vegades hem vist com els nostres capdevanters defensaven d'una manera incondicional el lliure canvisme; respecte els productes estrangers pretenint que això abaratiria els articles de gran consum. Com totes les coses clares aquest principi ha seduit a molta gent. No obstant aquesta cosa tan clara es falsa d'una falsetat elemental. Cada pais ha de tenir una fórmula diferenta en materia económica En el nostre el lliure canvisme absolut significa la fam dels obrers i la ruina general.

Herriot diu

«Rebutjo la teoria dels lliurecanvisme i del proteccionisme. En cada cas particular precisen solucions intermèdies traduïdes a realitats per Tractats de Comerç.»

Els drets dels pobles

En un discurs pronunciat a la Sòrbona el President Herriot va dir: «França va donar antiguament al mon la Declaració dels Drets de Home, la nostra ambició es que en un esdevenidor proxim pugui contribuir a donar-li la Declaració de Dret dels pobles»

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL
8 de novembre 1924

L'orgull del galant lleig

Era un veritable monstre; petitó, coix, tan carregat d'espatlles que semblava geperut, i damunt d'aquelles espatlles hi descansava una testa enorme, de rostre plè de cosidures per escròfules, d'ulls petits com una ferida, sense pestanyes ni celles, nas xato, boca grossa, orelles amples, en angle recte, talment com dues ales carnoses, vermelles, cabells rars i d'un color assafranat, d'un safrà brut.

Ell ho sabia que era lleig, però havia trobat dintre el seu enuig moltes raons per a esplicar la seva lletgesa, arribant a estar-ne forgullós i sentir un menyspreu pels homes bells. L'ànima humana sempre troba arguments per a defensar totes les monstruositats.

Més, en el cor guardava el germe de la seva dolor, car ell, l'apartat del camí dels altres homes tenia una cosa comú amb els altres homes, un sentiment el relligava amb ells i li entenebria la vida; dintre el seu cos estrafet tenia un cor amorós i voluble, cor de galant conquistador. Era jove i en tot jove hi dorm un Don Juan, el capdevall aquest sols va ésser una sinceritat.

El monstre veia passar les dones escampant entorn subtileses d'amor. El pobre lleig les seguia amb l'esguard, les seguia amb el cor i com una ferida sentia darrera del seu pas la rialla burleta que impietosa comentava la seva lletgesa.

* * *

Un jorn, el nostre heroi, tot trist i capficat, va internar-se bosc endins. Jo no sé si anava a cercar un nou argument en defensa de la seva deformitat. Tant se val, anava a ofegar una dolor.

Sobtadament va trobar-se enfront d'una dona que ell no sapigué d'on havia eixit; capcot i pensatiu com anava, això no tenia res d'estrany. El que no tenia d'estrany era una sensació de consol amatint al que ella donava.

—Sé les teves dolors,—ella digué amb veu que tenia sonoritats de fullatge mogut pel vent, de remor d'aigua, d'aleteig d'abelles.—Soc la fada d'aquest bosc i les petjades del que entra em conten els seus secrets. Faig grats presents als homes i no vull que tu, ésser dissortat, pobre estrafet, te'n vagis sense haver-ne rebut un.

«Aquí tens un brot d'alzina. Té cents anys i eternament se conservarà verd. Ell farà que apareixis als ulls de les dones, no com ets, sinó com desitgen que sigui el seu amant.»

I sense deixar rastre desaparegué.

El pobre lleig va quedar parat amb el brot d'alzina a la mà, sens tenir esma de fer ni de dir res. Primer es cregué víctima d'un somni, després d'un engany; car ell no creia en las fades, el mateix que vosaltres i que jo. Però quan s'és desgraciat és tan planer i tan dolç creurer en ço extraordinari, que el nostre heroi va concebir un bri d'esperança.

Va tornar a la ciutat més pensatiu que no n'havia sortit.

* * *

El brot tenia les estranyes virtuts. Els ulls de les dones no tenien ja els esguarts burletes d'abans, no eren plens de crueltat, sinó d'amoroses tentacions. La primera aventura sorprengué l'estrafet, encara duptant de la maravella. Després d'aquesta en vingué un altra, un altra, i moltes.

Un jorn...—Potser no feia mig any, potser en feia un, potser en feia deu. No ho sé.—Un jorn, com dèia, el nostre servi tornava al bosc més pensatiu i melangiós que l'altra vegada. La fada va dir-li:

—Què tens? Què et passa? Quin estrany enigma m'han revelat les teves petjades que no sé desxifrar? No t'he fet posseedor del que desitjaves, de l'amor de les dones? Què vols, doncs, ara?

—Molts cops no rep l'home la valor dels seus desitjos. Jo estimava a les dones, és veritat, però jo estimava la meva lletgesa, n'estava orgullós; era el meu distintiu, era la meva bandera. La meva voluntat i els meus anhels li havien aixecat un altar dintre el meu cor. El teu brot encantat ha fet desaparèixer la meva lletgesa, però ha fet desaparèixer també el meu orgull. Avui sento una repulsió per mi mateix. Entro en la cambra de la dona aimada com un miserable suplantador; les seves caricies no són per a mi. M'he vestit amb el ropatge dels altres i no puc sentir el plaer de la meva obra, perquè jo no'n soc l'autor.

«Té aquí tens el brot magic.

Guarda'l per a un altre. Jo vull fer les paus amb mi, vull alçar-me novament al meu orgull. Les dones passaràn pel meu costat rient-se del meu cos estrafet; a mi hem quedarà l'esperança que en el cor de la terra hi resta encara la dona que estimarà la meva lletgesa, la meva monstruositat, el meu orgull. Si per cas no la trobo, baixaré a la tomba content d'haver sigut sincer, d'haver-me sigut fidel a mi mateix.

Cot de Reddis

Protocol per a la solució pacífica de les diferències internacionals

Considerem d'interés que'l lector conegui el texte íntegre del Protocol aprovat per unamitat a Ginebra en la V. Assemblea de la Societat de les Nacions per tal com aquest document es universalment considerat com el primer pacte formal entre les nacions per a la preservació de la pau i l'arranjament de llurs disputes per mitjà de l'arbitratje.

PREÀMBUL. — Animats de la mes ferma voluntat d'assegurar el manteniment de la pau general i la seguritat dels pobles l'existencia independencia o territoris dels quals poden esser amenaçats;

Reconeixent la solidaritat que uneix els membres de la comunitat internacional;

Afirmant que la guerra d'agressió constitueix una infracció d'aquesta solidaritat i un crim internacional;

Desitjosos de facilitar la completa aplicació del sistema previst en el pacte de la Societat de les Nacions per la solució pacífica de les diferencies entre els estats i assegurar la repressió dels crims internacionals;

I amb el fi de realizar tal com disposa l'article 8 del pacte, la reducció dels armaments nacionals a un mínim compatible amb la seguritat nacional i amb la execució de les obligacions internacionals imposades per una acció comú;

Els sotasignats, degudament autoritzats per tal efecte, han convingut les següents disposicions:

PROCEDIMENT D'ARBITRATGE.— Article primer. Els estats signataris es comprometen a realitzar tots els esforços possibles per tal d'introduir en aquell pacte totes les esmenes conformes al sentit de les disposicions contingudes en els articles següents.

Convenen en que aquestes disposicions devindràn obligatories dintre llurs raports respectius a la data de posar-se en vigor el present protocol i que, a la vegada, l'assemblea i el Consell de la Societat de les Nacions serán, des d'aquell moment autoritzats per a exercir tots els drets i deures que'ls hi son conferits en aquest protocol.

Art. 2· Els estats signataris convenen que en cap cas recurriràn a la guerra, ni entre si, ni qualsevol estat que a son torn accepti les obligacions aquí definides, exeptuant la resistencia a casos d'agressió o quan obrin d'acord amb el Consell o l'Assemblea de la Societat de les Nacions segons les disposicions del pacte o del present protocol.

Art 3· Els estats signataris es comprometen a reconeixer com obligatoria, en ple dret i sense convenció especial, la jurisdicció de la Cort permanent de justicia internacional en els cassos senyalats en el paragraf 2 del l'article 36 de l'estatut de la Cort sense perjudici, peró, de la facultat reservada a qualsevol estat quan s'adhereixi al protocol especial obert en 16 de desembre de 1920 (previst en l'article esmentat) de formular les reserves' compatibles amb la dita clàusula.

L'adhesió al protocol especial obert en 16 de desembre de 1920 haurà de fer-se dintre del mes subsegüent a la data en que entri en vigor el present protocol.

Els estats que s'adhereixin al present protocol després de posar-se en vigor hauràn de cumplir l'obligació prescrita en l'anterior paragraf dintre del mes subsegüent a llur adhesió.

Art 4· A l'objecte de completar les disposicions dels apartats 4, 5, 6, i 7, de l'article 15 del pacte, els estats signataris convenen en seguir el procediment següent:

1.· Si la diferència sotmesa al Consell no pot ésser sòlventada en la forma que preveu l'apartat 3 del referit article 15, el Consell invitarà a les parts a sotmetre llur diferència a una sentència judical o arbitral.

2.· a) Si les parts no s'hi conformen es procedirà, mitjansant la petició d'almenys una de les parts, a la constitució de un comitè d'arbitres. El comitè es constituirà fins allà on sigui possible d'acord amb les parts.

b) Si en el termini que el Consell haurà fixat les parts no s'han avingut en tot o en part respecte al nombre, nomenament i poders dels arbitres, aixi com amb el procediment a seguir, el Consell decidirà sobre aquests extrems. En cas d'urgència el Consell escullirà —consultant a les parts—els arbitres i llur president entre les persones que per llur nacionalitat, caràcter i experiència puguin donar les més altes garanties de competència i imparcialitat.

c) Després que les conclusions de les parts hagin sigut formulades, el comitè d'arbitres, a petició de qualsevulga de les parts, solicitarà per mitjà del Consell el parer de la Cort permanent de Justicia internacional sobre els punts de dret en litigi, la qual, en aquest cas es reunirà amb tota urgència.

3.· Si cap de les parts interessades demana l'arbitratje, el Consell procedirà a l'exàmen de la diferència. En cas de que el Consell emeti un raport votat per unanimitat dels seus membres no interessats en la disputa, els estats signataris convenen en conformar-se amb les solucions recomenades pel Consell.

4.· En cas de que el Consell no pugui emetre dictàmen amb l'aprovació de tots els membres no interessats en la diferència, aquesta serà sotmesa a l'arbitratje. El mateix Consell decidirà respecte a la composició, els poders i el procediment a seguir per el comitè d'arbitres i tindrà en compte a l'escullir-los les garanties de competència i imparcialitat senyalades en el paragraf 2.· b) d'aquest article.

5.· En cap cas podràn ésser objecte de discussió les solucions que hagin obtingut la récomanació unànim del Consell i hagin sigut acceptades per una de les parts interessades.

6.· Els estats signataris es comprometen a executar de bona fè les sentències judicials o arbitrals i a conformar-se, segons s'estableix en l'apartat 3.· d'aquest article, amb les solucions recomenades pel Consell. En cas de que un estat fes mancament a n'aquests compromisos, el Consell posarà en joc tota la seva influència per tal d'assegurar el cumpliment i, si no ho consegueix, proposarà aquelles mesures que poden sortir efecte tal com es preveu en l'article 13 del pacte. En el cas de que un estat mancant als seus compromisos recorregués a la guerra, les sancions previstes en l'article 16 del pacte interpretades en la forma indicada en el present protocol devindràn immediatament aplicables,

7.· Les disposicions del present article no s'aplicaràn a la solució de diferències que hagin pogut suscitar-se a conseqüència de mesures de guerra preses per un ó més estats signataris d'acord amb el Consell o l'Assemblea.

Art. 5. La disposició de l'apartat 8 de l'article 15 del pacte resta aplicable davant del Consell.

Si durant el curs del procediment d'arbitratje previst en l'article anterior una de les parts preten que la diferència o una part de la diferència es basa en qüestions que el dret internacional deixa a la llibre competència d'aquesta part, els arbitres consultaràn aquest punt a la Cort permanent de Justícia internacional per mitjà del Consell. Els arbitres hauràn d'ajustar-se a la decissió de la Cort i si aquesta és en sentit afirmatiu determinar per ella llur sentència.

Malgrat que la qüestió sigui reconeguda per la Cort permanent o pel mateix Consell com de competència exclussiva d'un estat, aquesta resolució no impideix que la situació sigui examinada pel Consell o per l'Assemblea conforme a l'article 11 del pacte.

Art. 6 Si d'acord amb l'apartat 9 de l'article 15 del pacte la diferència és portada davant de l'Assemblea, aquesta s'abrogarà per l'arranjament de la disputa tots els poders concedits al Consell en ço concernent a l'intent de conciliar les parts tal com preveuen els apartats 1, 2 i 3 de l'article 15 del pacte i el número 1 de l'article 4 d'aquest document.

Si l'Assemblea no pot obtenir un arranjament amistós procedeix:

Si una de les parts demana arbitratge correspòn al Consell la constitució del comitè d'àrbitres segons les condicions establertes en el número 2 de l'article 4 d'aquest protocol, lletres *a*, *b* i *c*.

Si cap de les parts demana arbitratge, l'Assemblea estudiarà la diferència amb els mateixos poders que el Consell. Les solucions acordades per l'Assemblea, dintre de les condicions previstes al final de l'apartat 10 de l'article 15 del pacte, tindràn el mateix valor i produiràn els mateixos efectes, en tot quant afecta al present protocol, que les solucions acordades pel Consell, segons estableix el número 3 de l'article 4 d'aquest document.

En cas de que no es pugui obtenir la necessària majoria, la diferència serà sotmesa a arbitratge i el Consell disposarà la composició, poders i procediment a seguir pel comitè d'àrbitres segons queda disposat en el número 4 del mateix esmentat article 4.

Art. 7 En el cas de suscitar-se una diferència entre dos o més estats signataris, serà convenient que, ni abans de que la diferència sigui sotmesa a un arranjament pacífic, ni durant el curs del procediment, augmentin de cap manera llurs armaments o efectius en forma que pogués modificar la situació prefixada per la Conferència de reducció d'armaments prevista en l'article 17 del present protocol. Tampoc podran procedir ni acordar cap mesura de movilització militar, naval, aèria, industrial o econòmica, ni cap acte la natura del qual tendeixi a agravar o a extendre la dissenció.

De conformidad amb les disposicions de l'article 11 del pacte, es el deure del Consell atendre tota queixa de violació dels compromisos aquí adquirits que li siguin adreçats per un o mes estats que siguin part en la diferéncia. Si el Consell considera que la queixa es justificada, organitzará, si ho creu convenient, enquestes i investigacions en un o mes paissos afectats. Aquestes enquestes i investigacions haurán d'ésser fetes en el termini mes breu i els estats signataris es comprometen a donar totes les facilitats per a llur execució.

Les mesures preses en aquest cas pel Consell s'encaminarán unicament a facilitar l'arranjament pacific de la diferéncia i no prejutjarán en res la solució de la mateixa.

Si com a resultat d'aquestes enquestes i investigacions, una infracció a qualsevol de les disposicions del primer apartat d'aquest article és descoberta, el deure del Consell será conminar a l'estat o estats culpables a fer la desapareixer. Si l'estat o estats en qüestió no se sotmeteu a la conminació, el Consell declarará els tals estats culpables de violació del pacte o del present protocol i dedicará les mesures que s'han de pendre per tal de fer cessar una situació que pot perturbar la pau del món.

Per a l'aplicació del present article, el Consell pendrá les seves decissions per majoría de dos terços.

Art. 8. Els estats signataris es comprometen a abstenir-se de tota acció que pugui constituir una amenaça d'agressió contra un altre estat.

En el cas que un dels estats signataris consideri que un altre estat fa preparatius de guerra, te'l dret de recorrer al Consell.

Aquest, una volta averiguats els fets, curarà conforme queda dit en l'anterior article, apartats 2, 3 i 5.

ZONES DESMILITARITZADES. — Art. 9. L'existéncia de zones desmilitaritzades destinades a prevenir les agressions, i a facilitar, sense perill d'errada, la determinació d'agressor conforme a l'article 10 d'aquest document, es recomana als estats les convinguin en forma recíproca o paralela com un mitjà d'evitar la violació del present protocol.

Les zones desmilitaritzades ja existents en virtut de diversos tractats o convencions, o les que s'estableixin en l'avenir entre estats que hi convinguin podràn esser objecte de un control temporal o permanent organitzat pel Consell mitjansant la petició i a costa de un o mes estats limitrofes.

DEFINICIÓ DE L'AGRESSOR.—Article 10. Es agressor tot Estat que recorri a la guerra violant els compromisos del pacte o del present protocol. Es considera assimilat al fet guerrer la violació de l'estatut d'una zona desmilitaritzada.

En cas d'hostilitats ja rompudes, és pressumpte agressor, salvant decissió contraria del Consell presa per unanimitat;

1. Tot Estat que s'hagi negat a sotmetre la diferéncia al procés d'arranjament pacific previst en els articles 13 i 15 del pacte, completats pel present protocol, o que hagi rebutjat la seva conformitat a una decissió judicial o arbitral o a una recomenació unànim del Consell, o que no reconegui una decissió unànim del Consell o una decissió judicial o arbitral declaratòria de que la diferencia suscitada entre aquest i l'altre Estat beligerant es basa en una qüestió que el dret internacional deixa a la exclussiva competência d'aquest darrer. En aquest darrer cas, mai serà considerat agressor un Estat si la qüestió no ha sigut abans sotmesa al Consell o a l'Assemblea, conforme a l'article 11 del pacte.

2. Tot Estat que hagi violat qualsevulga de les mesures provisionals dictades pel Consell mentre està en curs el procediment segons les facultats que li atorga l'article 7 del present protocol.

Quan, amb les hipòtessis enumerades en els apartats 1 i 2 del present article, el Consell no pugui determinar en breu termini quin estat és l'agressor, tindrà l'obligació d'ordenar als beligerants un armistici per al qual fixarà les condicions per majoria de dos terços i del qual exigirà la més estricta observància.

Tot beligerant que refusi l'armistici o que violi les seves condicions serà considerat agressor.

El Consell requerirà als estats signataris a que apliquin contra l'agressor les sancions prescrites en l'article 11 del present protocol i tot estat signatari aixi requerit estarà en situació d'exercir els drets de un beligerant.

APLICACIO IMMEDIATA DE SANCIONS.— Art. 11. Bon punt el Consell hagi advertit els estats signataris en la forma prevista en el darrer paragraf de l'article 10 d'aquest document, les obligacions de dits estats en quant fa referència a sancions de tota natura indicades en els apartats 1 i 2 de l'article 16 del pacte, devindràn immediatament operatives per tal de que l'agressor pugui sentir llurs efectes sense cap triga.

Aquestes obligacions hauràn d'ésser interpretades en el sentit que cada un dels estats signataris ve obligat a col·laborar llealment i efectivament en fer respectar el pacte de la Societat de les Nacions i a oposar-se radicalment a tot acte d'agressió en la mesura que li permeti la seva situació geogràfica i les condicions especials dels seus armaments.

De conformitat amb l'apartat 3 de l'article 16 del pacte, els estats signataris es comprometen individualment i col·lectivament a prestar ajuda a l'estat atacat o amenaçat i a prestar-se tot l'apoi mutual entre si, donant-se tota mena de facilitats recíproques en l'intercanvi a aprovisionament de primeres materies i efectes de tota natura, amb obertures de crèdit, amb transport i trànsit i de més, adoptar totes les precaucions possibles per tal de mantenir les comunicacions terrestres i maritimes de l'estat atacat o amenaçat.

Si les dugues parts que sostenen la diferència són igualment agressors en el sentit que especifica l'article 10, les sancions economiques i financieres s'aplicaràn a l'un i a l'altre.

Art. 12. Per raó de la complexitat de condicions en les quals el Consell ha de trobar-se a l'exercir les funcions que li encomana l'article 11 amb relació a les sancions econòmiques i financieres i per tal de precisar les garanties que ofereix el present protocol als estats signataris el Consell invitarà immediatament als organismes econòmics i financiers de la Societat de les Nacions a procedir a un estudi i a sotmetre a un dictamen sobre el caràcter de les disposicions i les mesures de cooperació econòmica i financiera senyalades en l'article 16 del pacte i en l'aticle 11 del present protocol.

Quan estigui en possessió de les necessàries informacions, el Consell establirà per mitjà dels seus organismes competents:

1· Els plans d'acció destinats a posar en joc les sancions econòmiques i financieres contra un estat agresor;

2· Els plans de cooperació economica i financiera entre l'estat atacat i els que li presten assistir,

i comunicarà aquests plans als membres de la Societat i als altres estats signataris.

Art. 13. Amb respecte a les sancions militars, navals i aeries l'aplicació eventual de les quals es preveu en l'article 16 del pacte i en l'article 11 del present protócol el Consell estarà qualificat per a rebre els compromisos dels diferents estats determinant a l'avançada les forces militars navals i airies que aquests estats poden fer intervenir inmediatament per tal d'assegurar l'execució de les obligacions que's deriben en aquest respecte del pacte i del present protocol.

Quan el Consell faci als estats signataris el manament previst en el darrer apartat de l'article 10 d'aquest document, aquests Estats, seguint els acords presos, hauràn de posar en moviment llurs forces militars, navals i aeries en ajuda de qualsevol estat particular victima d'una agresió.

Els acords esmentats en el precedent apart seràn registrats i publicats pel Secretariat de la Societat de les Nacions i restaràn oberts a tot membre de la Societat que vulgui adherir-s'hi.

Art. 14. El Consell és l'únic autoritzat per a disposar el cessament de l'aplicació de les sancions i el restabliment de les condicions normals.

Art. 15. Per tal de respondre a l'esperit del present protocol, els estats signataris convenen en que la totalitat de les despeses de tota operació d'ordre militar, naval o aeri destinada a reprimir una agressió conforme als termes del protocol, aixi com la reparació de tots els danys sufferts per persones civils o militars i tots els perjudicis materials ocasionats per les operacions per una i altra part, seràn satisfets per l'estat agressor fins a la mesura extrema de la seva capacitat.

En cap cas, d'acord amb l'article 10 del pacte, podrà servir de pretext per a l'aplicació de les sancions establertes en aquest protocol un atemptat a l'integritat territorial de l'Estat agressor o a la seva independència.

Art. 16. Els estats signataris convenen en que en presentar-se una diferència entre un o varis d'ells i un o varis estats no signataris d'aquest protocol i estranys a la Societat de les Nacions, aquests estats aliens seràn invitats en les condicions fixades en l'article 17 del pacte a sotmetre's a les obligacions acceptades pels signataris del present protocol per als fins de un arrajament pacífic.

Si l'Estat invitat refusa acceptar les dites condicions i obligacions i recorre a la guerra contra un Estat signatari, les disposicions de l'article 16 del pacte, les quals són precisades en el present protocol, li són aplicables.

CONFERENCIA PER A LA REDUCCIÓ D'ARMAMENTS.—Art. 17. Els estats signataris es comprometen a pendre part en una Conferència internacional per a la reducció dels armaments, la qual serà convocada pel Consell i es reunirà a Ginebra el dilluns, dia 15 de juny de 1925. Tots els altres estats, membres o no de la Societat, seràn invitats a aquesta Conferència.

Amb vistes a la convocació de la Conferència, el Consell prepararà, tenint en compte els compromisos previstos en els articles 11 i 13 del present protocol, un programa general per a la reducció o la limitació dels armaments el qual serà sotmès a la Conferència i comunicat als governs el més aviat possible i, el més tard, tres mesos abans de la reunió.

Si almenys la majoria dels membres representats permanentment en el Consell i deu altres membres de la Societat no han registrat llur ratificació en la data del 1 de maig de 1925, el Secretari general de la Societat reclamarà immediatament les ordres del Consell per a saber si ha d'anular les invitacions o simplement ajornar la Conferència fins i tant que s'hagin registrat ratificacions en nombre suficient.

DISPOSICIONS GENERALS I RATIFICACIONS.—Art. 18. Sempre que en l'article 10 o en altres extrems del present protocol es fa referència a una decissió del Consell, s'ha de pendre en el sentit que inspira l'article 15 del pacte, és dir, que el vot dels representants de les parts interessades no entren en el compte de unanimitat o majoria exigida.

Art. 19 A part de les estipulacions expresses, el present protocol no afecta en res els drets i les obligacions dels membres de la Societat de les Nacions tal com resulten del pacte de constitució.

Art. 20 Tota discrepància relativa referent a la interpretació del present protocol serà sotmesa a la Cort permanent de Justícia internacional.

Art 21 El present protocol, estampat simultàniament en textes anglès i francès, ha d'ésser ratificat.

Les ratificacions seràn depositades a la Secretaria de la Societat de les Nacions el mes aviat possible.

Els estats el govern dels quals no resideix a Europa tindràn la facultat de limitar-se de moment a fer conèixer al Secretariat de la Societat de les Nacions que llur ratificació ha sigut acordada en qual cas, però, hauràn de trametre el corresponent document a la major brevetat possible.

Bon punt la majoria de membres representats permanentment en el Consell i altres deu membres de la Societat hauràn registrat o efectuat llur ratificació, el Secretariat ho contestarà ràpidament en sumari adequat.

Aquest protocol entrarà en vigor després que aquest sumari sigui en mans del Consell i el plan de redacció dels armaments sigui adoptat per la Conferència prevista en l'article 17.

Si fixat per dita Conferència el termini d'adopció del plà de reducció de armaments, es deixa expirar el termini sense [illegible], correspondrà al Consell constatar aquest fet el qual, de constatar-se, deixarà caducat i sense efecte el present protocol.

Les condicions en virtut de les quals el Consell podrà constatar que el plà establert per la Conferència internacional per a la reducció dels armaments no ha sigut executat i, que per consegüent ha devingut caducat el present protocol les difinarà la pròpia Conferència.

Tot estat signatari que no's conformi, despres de l'expiració del termini fixat per la Conferencia amb el plan adoptat per la mateixa no podrà beneficiar-se de les disposicions del present protocol.

• • •

En fe de lo qual els sotasignats, degudament autoritzats a tal efecte, firmen el present protocol.

Fet a Ginebra el dia ... d'octubre de mil noucents vint i quatre en un sol exemplar que restarà dipositat en els arxius de la Secretaria de la Societat de les Nacions i que serà registrat pel Secretari a la data que entri en vigor.

| | | | | |

SETMANARI SOCIALISTA

Justicia Social

2.ª època

CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ:
Carrer de Guardia, 14, pral. - BARCELONA

ADMINISTRACIÓ:
Marial Badia, Llovera, 13. - REUS

REDACTORS I COL·LABORADORS:

Gabriel Alomar - Serra i Moret Josep Comaposada - Alfons Maseras - Dr. Aguadé Miró - Cristòfor de Domènec - J. Carner Ribalta - J. Llorens i Artigas Dr. Emili Mira - Vicens Vilarrassau Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - "Apa" - Rossend Llates Dr. Muntanyà - Francesc Vilado-mat - Sara Llorens - Manuel Galés "Galdric" - Marius Vidal - Ferran Cuito - B. Farré - Josep Ricart i Sala - Manuel Escorza - Josep M. Pou i Sabater - J. Recasens i Mercadé - Rafael Campalans - Francesc Gandia - Dr. Josep Amorós Emili Saleta - "Shum" - F. Cañadas - Josep M.ª de Sucre - J. Roure i Torrent - Manuel Alcàntara i Gusart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roc Guinart - Puig Pujades - Joan Pronosa - Balagué Baró - R. Ràfols Camí - Jaume Cardús - J. Duran i Guardia - Joan Forment

REDACTORS-CORRESPONSALS:

Albert Schneeberger - Rafael Ramis, *França*
Joan Comorera.—*Argentina*
Carlota Goteres.—*Xile*
René Lyr.—*Bèlgica*
Roberto Marvasi.—*Itàlia*
Dr. Andrés Ovejero.—*Madrid*

PREUS D'ABONAMENT:

Catalunya i Provincies:
Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes. Un any, 8 ptes.
Estranger:
Mig any, 5'75 ptes.
Un any, 10'50 ptes.

JUSTICIA SOCIAL *és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.*

SUSCRIVIU-VOS-HI

personalment a la redacció, o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

Obrers del camp!
Llegiu i propagueu

"LA TERRA"

SETMANARI POPULAR
PORTAVEU DE LA «UNIÓ DE RABASSAIRES DE CATALUNYA»

Es publica cada dissabte. 15 Cts.

Redacció i Administració: Cardenal, 12, 1.er
BARCELONA

"ACCIÓ COOPERATISTA"

Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya

Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya: Problemes socials relacionats amb la cooperació.

APAREIX CADA QUINZENA
Suscripció anyal: 4 ptes.
Redacció i Administració:
Aurora, 11 bis. - Clot

Primeres Nocions d'Economia Política
CHARLES GIDE
Versió castellana de *J. Cardó*
Preu: 1'50 Ptes.

Avant-projecte d'una Llei de Cooperatives
J. SALAS ANTÓN
Preu: 0'15 Ptes.

Publicacions de Propaganda de
Acció Cooperatista
Encàrrecs: Aurora, 11 bis.

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura militar.